

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ หากจัดการศึกษามีคุณภาพดีแล้ว ประชาชนส่วนใหญ่ ย่อมจะมีประสิทธิภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีปัญญา สามารถพึ่งตนเอง ได้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ให้ความหมายการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม และสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคล เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษามาตราที่ 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ จึงเป็นเหตุให้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การกำหนดจุดหมาย สาระ กิจกรรม แหล่งเรียนรู้ สื่อการเรียน และการวัดประเมินผล ที่มุ่งพัฒนา “คน” และ “ชีวิต” ให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมการเรียน ดำเนินถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สัมผัสและสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ธรรมชาติ และเทคโนโลยี ผู้เรียนได้ค้นคว้า ทดลอง ปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนค้นพบสาระสำคัญของบทเรียน ได้ฝึกวิธีคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการ และสามารถแสดงออกได้ชัดเจน มีเหตุผล ครุมีบทบาทปลูกฝังและเสริมแรงศิษย์ทุกกิจกรรม ให้ค้นพบคำตอบและแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการร่วมทำงานเป็นกลุ่ม จัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ความมีวินัย รับผิดชอบในการทำงาน ผู้เรียนมีโอกาสฝึกและประเมินตนเอง ยอมรับผู้อื่น สร้างจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองและพลโลก การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา เกิดขึ้นได้ในหลายระดับ ทั้งในตัวผู้เรียน ในห้องเรียน และภายนอกห้องเรียนที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย สามารถ

นำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน (กรมวิชาการ, 2540: 36) และกระทรวงศึกษาธิการ ได้มุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งกำหนดนโยบายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียน การสอน และกระบวนการติดตามนิเทศการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ความคิด รู้จักวิเคราะห์และทันต่อเหตุการณ์ มีความสามารถทางการสอน และการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2540 ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศ โดย 1) กำหนดจุดมุ่งหมายการนิเทศให้เกิดผลการปฏิบัติงาน 2) กำหนดวิธีการหาข้อมูล ศึกษาปัญหาและข้อบกพร่องของโรงเรียน 3) กำหนดกิจกรรมการนิเทศภายในตามความต้องการความจำเป็นตามสภาพของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540: 21)

การนิเทศภายในโรงเรียน เป็นกระบวนการเชิงบริหารจัดการทางวิชาการด้านการศึกษา เพื่อช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ให้บังเกิดขึ้น ภายในโรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง การนิเทศการศึกษาภายใน โรงเรียนจะเป็นฐานสำคัญเชิงบริหารที่เกิดความร่วมมือยึดหลักการเสมอภาค และความเป็นประชาธิปไตยของบุคลากรในโรงเรียนร่วมกัน มีข้อปฏิบัติหรือข้อตกลงร่วมกันที่จะร่วมจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามที่นโยบายการจัดการศึกษาและหลักสูตรกำหนดไว้ โดยการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาการการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน (ชารี มณีศรี, 2542: 200 - 201)

เมื่อพิจารณาภารกิจของสถานศึกษา จะเห็นได้ว่า ภารกิจหลักของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษา และการบริหาร ซึ่งต้องใช้ทั้งกระบวนการและปัจจัย จึงจะบรรลุผลในกระบวนการจะอาศัย ทั้งบริหาร โรงเรียนและครู ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีศักยภาพหลายด้าน จึงจะนำโรงเรียนประสบความสำเร็จโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา จากสาระบัญญัติในหมวด 1 มาตรา 6 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาหรือโรงเรียนแต่ละแห่ง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามเพื่อที่จะทำให้คนไทยมีความสมบูรณ์พร้อมทุกด้าน คุณภาพการจัดการศึกษาในประเทศไทยถือว่า มีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับหลาย ๆ ประเทศใกล้เคียง โดยเฉพาะทางด้านความรู้ สติปัญญา ดังรายงานของกรมวิชาการ ปี 2540 (สถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ, 2544: 1) พบว่า คะแนนเฉลี่ยของวิชาต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าร้อยละ 50 นอกจากผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการแล้ว จริยธรรม คุณธรรม และความปลอดภัยของร่างกาย/จิตใจของเด็กไทยก็อยู่ในสภาวะเสี่ยงเช่นเดียวกัน

จากการประเมินคุณภาพโดย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ประเมินผลและพัฒนาคุณภาพการศึกษา เมื่อวันที่ 24-26 มิถุนายน 2549 พบว่า จุดที่ควรพัฒนาคือ การเรียนการสอนในรายวิชาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุงคือวิชาภาษาอังกฤษ ส่วนรายวิชาอื่น ๆ ที่ยังอยู่ในเกณฑ์พอใช้ยังมีความจำเป็นต้องพัฒนาให้ผลสัมฤทธิ์อยู่ในเกณฑ์ดี คือวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ ควรพัฒนาห้องสมุดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สมบูรณ์และเป็นสากล (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา, 2549)

พฤติกรรมผู้นำมีความสำคัญในการบริหารงานให้สัมฤทธิ์ผล เพราะพฤติกรรมของผู้นำมีลักษณะที่เด่น มีความคิดการทำงานการประเมินผลที่เป็นธรรมชาติ ทำให้ครองจิตใจของผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำขององค์กรจะต้องเป็นผู้ที่ทำให้สมาชิกฝ่ายต่าง ๆ ภายในองค์กรเกิดความร่วมมือ และประสานงานกันเป็นอย่างดี ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นตำแหน่งผู้บริหารต่างต้องรับบทบาทของความเป็นผู้นำทั้งสิ้น และโดยอาศัยความเป็นผู้นำนี้เอง ผู้บริหารจะต้องสามารถรวบรวมพลัง และใช้ประโยชน์ของบุคลากรในองค์กรให้ช่วยกันทำงานเพื่อผลสำเร็จของงานตามวัตถุประสงค์ ผู้นำจึงเป็นบุคคลที่ขาดไม่ได้ ในองค์กรหากผู้นำเป็นผู้ที่มีความรู้ มีจริยธรรม และมีความสามารถส่งผลให้เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรนั้น ๆ (ปราณี เกลิมโหม, 2541: 9)

สำหรับแนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้กำหนดนโยบายหลักไว้ว่าจะดำเนินนโยบายในการปฏิรูปการศึกษาเอกชนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 โดยทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะร่วมกับโรงเรียนเอกชนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา สนับสนุนให้ครูและผู้บริหารมีทักษะในการทำงาน เพื่อมุ่งที่คุณภาพของผู้เรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูไปสู่การสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2543: 11-12)

หลักประกันสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนเอกชนมีความมั่นคงและอยู่รอดได้ก็คือ ประสิทธิภาพของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะคุณภาพหรือประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกโรงเรียนของผู้ปกครองและนักเรียน หากโรงเรียนเอกชนสามารถบริหารงานจนเกิดประสิทธิผลที่ยอมรับสร้างความเชื่อถือ ศรัทธาแก่ผู้ปกครอง ในวันที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนต่อ ทำให้มีโอกาสคัดเลือกเด็กที่มีคุณภาพไว้ได้ ซึ่งก็จะส่งผลต่อไปยังคุณภาพการเรียนการสอนและการเป็นที่นิยมของผู้ปกครอง ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียง มีเด็กต้องการเรียนมากขึ้นหมุนเวียนอยู่อย่างนี้

ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนที่ผ่านมา ความสามารถของผู้บริหารในการทำงานร่วมกับบุคลากรเพื่อบรรลุเป้าหมายของโรงเรียนที่วางไว้นั้น ยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจจากรายงานข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปีการศึกษา 2546 การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้คะแนนเฉลี่ย 45.77 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ย 46.07 เมื่อเปรียบเทียบกับ การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนเอกชนระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ย 46.82 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้คะแนน เฉลี่ย 43.57 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ย 38.84 ผลการเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติของโรงเรียนเอกชนในปีการศึกษา 2546 และ 2547 มีผลสัมฤทธิ์ ลดลงจึงทำให้โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จึงต้องปรับเปลี่ยน การดำเนินงานภายในโรงเรียนให้สนองตอบต่อสถานการณ์ใหม่ ๆ และประสานสัมพันธ์กับบุคลากร ภายในโรงเรียน เพื่อรวมพลังให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการปฏิบัติภารกิจของโรงเรียน (สำนักพัฒนา การศึกษาการศาสนา และการวัฒนธรรม เขตการศึกษา 6, 2538: 4) ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากพฤติกรรม ผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนเอกชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว เมื่อวิเคราะห์แล้วสิ่งที่ควรพิจารณามากที่สุดคือ ประสิทธิภาพใน การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน เพราะผู้บริหารมีภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การนิเทศโดยเฉพาะ การปฏิบัติงานนิเทศในโรงเรียนจะเป็นแนวทางหนึ่ง ที่จะช่วยปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและช่วยแก้ไข ปรับปรุงสิ่งที่บกพร่องด้านวิชาการให้มีการพัฒนา และส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับครู อาจารย์ และนักเรียน จึงย่อมจะทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่า บุคลากรภายนอก เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วการนิเทศภายในโรงเรียนจะสามารถสนองตอบความต้องการ ของบุคคลในโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2543: 54)

ทั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จ โดยใช้กระบวนการนิเทศการศึกษา เพราะการนิเทศจะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียน ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพ ทางการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงาน ในโรงเรียนประถมศึกษา ตาม ความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับสมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3

ข้อคำถามของการวิจัย

1. สมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 อยู่ในระดับใด

2. ประสิทธิผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 อยู่ในระดับใด

3. สมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางใด

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 จำนวน 196 โรง ครูผู้สอนทั้งสิ้น 2,570 คน โดยแบ่งเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 36 โรง มีครูผู้สอน 1,368 คน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 110 โรง มีครูผู้สอน 1,008 คน สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 50 โรง มีครูผู้สอน 194 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ตามตารางสัดส่วนของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 608 อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 42-43) โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดสัดส่วน (Quota Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 376 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถภาพทางการนิเทศกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพทางการนิเทศของ เซอร์จิโอวานนี และแนวคิดประสิทธิผลการปฏิบัติงานของ ฮอยและมิสเกต (Hoy and Misket) รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพทางการนิเทศของ เซอร์จิโอวานนี (Thomas J. Sergiovanni, อ้างใน บุญเพ็ญศรี รัตนสุภา, 2546: 8) ประกอบด้วย สมรรถภาพทางการนิเทศ 8 ด้าน คือ

- 2.1.1 การสร้างบรรยากาศที่ดี
- 2.2.2 การสร้างทีมงาน
- 2.2.3 การแก้ปัญหาความขัดแย้ง
- 2.2.4 การตัดสินใจ
- 2.2.5 การวางแผนและการจัดการประชุม
- 2.2.6 การสรรหาและการคัดเลือกบุคลากร
- 2.2.7 การมอบหมายงานบุคลากร
- 2.2.8 การนำในการเปลี่ยนแปลง

2.2 ทฤษฎีประสิทธิผลของ ฮอยและมิสเกต (Hoy and Misket, อ้างจาก สิทธิพงศ์ เกรอด, 2550: 17-18) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

- 2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- 2.2.2 ความสามารถในการพัฒนาเจตคติของนักเรียน
- 2.2.3 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน
- 2.2.4 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ เซอร์จิโอวานนี มี 8 ด้าน ประกอบด้วย

- 3.1.1 การสร้างบรรยากาศที่ดี
- 3.1.2 การสร้างทีมงาน
- 3.1.3 การแก้ปัญหาความขัดแย้ง
- 3.1.4 การตัดสินใจ
- 3.1.5 การวางแผนและการจัดการประชุม
- 3.1.6 การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร
- 3.1.7 การมอบหมายงานบุคลากร
- 3.1.8 การนำในการเปลี่ยนแปลง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 ตามแนวคิดของ ฮอยและมิสเกล มี 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- 3.2.2 ความสามารถในการพัฒนาเจตคติของนักเรียน
- 3.2.3 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน
- 3.2.4 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

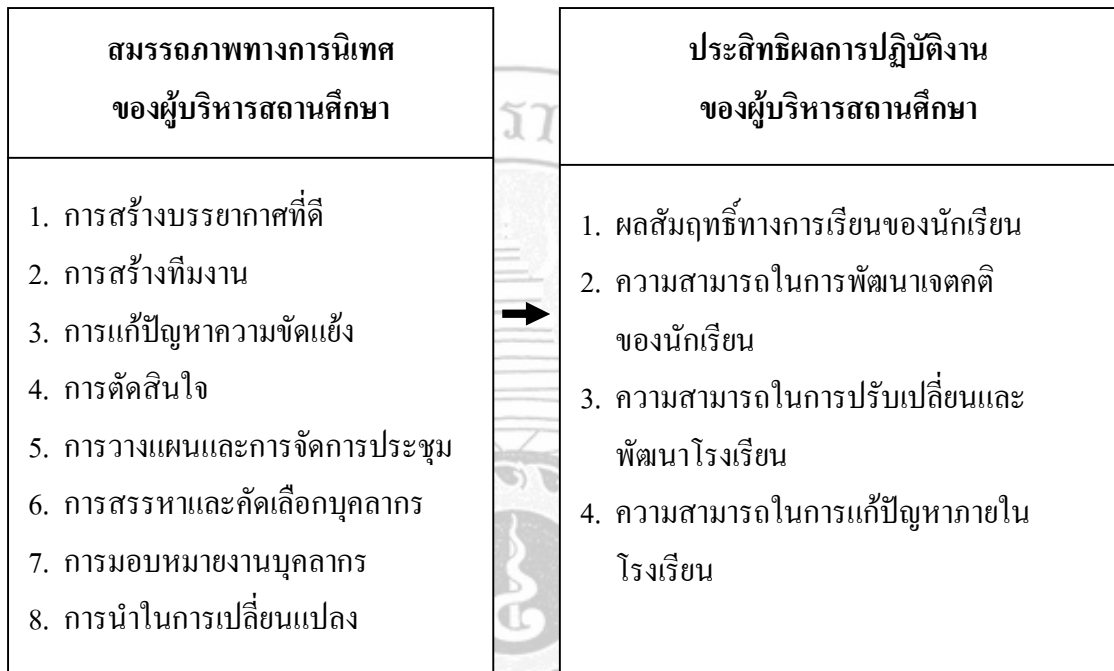
กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรอิสระที่ผู้วิจัยได้เลือกใช้สมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารตามแนวคิดของ เซอร์จิโอวานนี ประกอบด้วย สมรรถภาพ 8 ด้าน คือ 1) การสร้างบรรยากาศที่ดี 2) การสร้างทีมงาน 3) การแก้ปัญหาความขัดแย้ง 4) การตัดสินใจ 5) การวางแผนและการจัดการประชุม 6) การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร 7) การมอบหมายงานบุคลากร 8) ผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ส่วนตัวแปรตามคือทฤษฎีประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ตามแนวความคิดของ ฮอยและมิสเกล ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) ความสามารถในการพัฒนาเจตคติของนักเรียน 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 4) ความสามารถในการแก้ปัญหา

ภายในโรงเรียนซึ่งผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าว ดังแสดงในกรอบแนวคิดในการวิจัยต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภูมิ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. สมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 อยู่ในระดับมาก
3. สมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 มีความสัมพันธ์กันในทางบวก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ช่วงชั้นที่ 1 ถึงช่วงชั้นที่ 3 ในการดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

3. สมรรถภาพทางงานนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความคิด ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะต่าง ๆ ที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานนิเทศใน 8 ด้าน ได้แก่ การสร้างบรรยากาศที่ดี การสร้างทีมงาน การแก้ไขความขัดแย้ง การตัดสินใจ การวางแผนและการจัด การประชุม การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร การมอบหมายงานบุคลากร และการนำในการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย

3.1 การสร้างบรรยากาศที่ดี หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมโดยทั่วไป เช่น อาคาร สถานที่ ห้องทำงาน วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อการปฏิบัติงานร่วมกันในสถานศึกษา

3.2 การสร้างทีมงาน หมายถึง การที่บุคคลหลายคนกระทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์กันและมีจุดประสงค์หรือความคาดหวังร่วมกัน โดยมีแนวทางในการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือสถานศึกษาต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และเกิดความพึงพอใจในการทำงานร่วมกัน

3.3 การแก้ปัญหาความขัดแย้ง หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งของบุคลากรภายในสถานศึกษาหรือจากภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานไปตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.4 การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่ใช้เหตุผลและผลในการพิจารณาหาทางเลือกเพื่อหาข้อสรุปที่เหมาะสมที่สุด มาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา

3.5 การวางแผนและการจัดการประชุม หมายถึง การจัดให้มีการประชุมเพื่อให้บุคคลได้มาพบกัน เพื่อประโยชน์ในการแจ้งข่าวสารข้อมูล การปรึกษาหารือหรือการตัดสินใจร่วมกัน การที่ผู้บริหารมีทักษะในการประชุมจะช่วยให้การดำเนินการตามภาระหน้าที่รับผิดชอบมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

3.6 การสรรหาและคัดเลือกบุคลากร หมายถึง การพิจารณา ค้นหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งที่ทางสถานศึกษากำหนด โดยให้ครูได้มีส่วนร่วมในการกำหนดคุณสมบัติ ทั้งในด้านคุณวุฒิ บุคลิกภาพ และความสามารถ การคัดเลือกควรจะใช้แบบคณะกรรมการ ประกอบด้วย ครูภายในโรงเรียน ยังมีจำนวนมากโอกาสที่การคัดเลือกจะได้ผลดีและยุติธรรมมากขึ้น

3.7 การมอบหมายงานบุคลากร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการกระจายหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพแก่สถานศึกษา

3.8 การนำในการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในด้านการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงการบริหารงานให้ทันต่อเหตุการณ์ หรือสภาวะแวดล้อมที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถดำเนินงานให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

4. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนในการทำงานจนบรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา และสามารถทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสภาพแวดล้อม รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้อย่างดี พิจารณาจากความสามารถ 4 ประการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยพิจารณาจาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับสูง ผลการสอบประเมินคุณภาพระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นสูงสุดของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง และการได้รับรางวัลทางวิชาการของนักเรียน

4.2 ความสามารถในการพัฒนาเจตคติของนักเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนและครูในการอบรมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยที่ดีและทำให้นักเรียนรู้จักพัฒนาตนเอง มีเจตคติที่ดีต่อเรียน

4.3 ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ร่วมกันพัฒนา เปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินงานทั้งด้านวิชาการ การเรียนการสอน เพื่อให้โรงเรียนมีความก้าวหน้าทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป โดยพิจารณาจากการยอมรับของครูต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งการบริหารและการเรียนการสอน ความสามารถ ความรวดเร็วของครูต่อการพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินการของตนเอง ความกระตือรือร้นของครูที่จะปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการปรับปรุงหรือพัฒนาโรงเรียน

4.4 ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน หมายถึงความสามารถของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนที่ร่วมมือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านการเรียนการสอน การปกครองนักเรียน และงานที่รับผิดชอบอื่น ๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้จนบรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียน

5. กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่มีแบบแผน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์งานการเรียนการสอนของครูเพื่อจะได้ทราบปัญหาหรือนโยบายที่จะต้องรีบแก้ไข ปรับปรุงก่อนหลังแล้วจึงวางแผนที่จะดำเนินการโดยหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ต่อจากนั้นก็ดำเนินการตามแนวขั้นตอนตามลำดับจนถึงขั้นประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วจึงนำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 หมายถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งมีที่ตั้งของสถานศึกษาอยู่ในเขตอำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี อำเภอสะเดาและอำเภอสะบ้าย้อย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางให้กับผู้บริหารใช้ในการบริหาร โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ
2. เป็นแนวทางให้กับผู้บริหารและครูในการจัดกิจกรรมและส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศ ในโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดสงขลา
3. ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการวางแผน การปฏิบัติงานภายในโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดสงขลา